

การจัดการองค์ความรู้เกี่ยวกับการประชุมใหญ่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๑. ตามพระราชกำหนด ว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓ กำหนดให้

๑.๑ การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ การประชุมที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องมีการประชุมที่ได้กระทำผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้ร่วมประชุมมิได้อยู่ในสถานที่เดียวกันและสามารถประชุมปรึกษาหารือและแสดงความคิดเห็นระหว่างกันได้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๑.๒ การบังคับใช้และผลทางกฎหมาย ใช้สำหรับการประชุมที่ต้องการผลตามกฎหมาย หรือกฎหมายกำหนดให้ต้องมีการประชุม เช่น การประชุมสามัญผู้ถือหุ้น หรือการประชุมของคณะกรรมการต่าง ๆ ใช้ได้ทั้งการประชุมของภาครัฐและภาคเอกชน

๑.๓ การส่งหนังสือเชิญประชุมและเอกสารประกอบการประชุม จะส่งโดยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมต้องจัดเก็บหนังสือเชิญประชุมและเอกสารประกอบการประชุมไว้เป็นหลักฐาน โดยจะจัดเก็บในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

๑.๔ ในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมต้องจัดให้ผู้ร่วมประชุมแสดงตนเพื่อร่วมประชุมก่อนร่วมการประชุม และจัดให้ผู้ร่วมประชุมสามารถลงคะแนนได้ทั้งการลงคะแนนโดยเปิดเผยและการลงคะแนนลับ รวมทั้งจัดทำรายงานการประชุมเป็นหนังสือ และจัดให้มีการบันทึกเสียงหรือทั้งเสียงและภาพแล้วแต่กรณี ของผู้ร่วมประชุมทุกคนตลอดระยะเวลาที่มีการประชุมในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่เป็นการประชุมลับ ตลอดจนจัดเก็บข้อมูลจรรยาบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ร่วมประชุมทุกคนไว้เป็นหลักฐาน

๑.๕ ในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หากมีกรณีต้องจ่ายเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนไม่ว่าจะเรียกว่าอย่างไรให้แก่ผู้ร่วมประชุม ให้จ่ายเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนนั้นให้แก่ผู้ร่วมประชุมซึ่งได้แสดงตนเข้าร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย

๒. ประกาศกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เรื่อง มาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓ ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓ กำหนดให้

๒.๑ เมื่อผู้ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมกำหนดให้มีการจัดประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมแจ้งผู้ร่วมประชุมทราบล่วงหน้าว่าการประชุมครั้งนั้นจะดำเนินการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการที่ใช้ในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๒.๒ การจัดประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างน้อยต้องมีกระบวนการ ดังต่อไปนี้

(๑) การแสดงตนของผู้ร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก่อนการประชุม

(๒) การสื่อสารหรือมีปฏิสัมพันธ์กันได้ด้วยเสียงหรือทั้งเสียงและภาพ

(๓) การเข้าถึงเอกสารประกอบการประชุมของผู้ร่วมประชุม

(๔) การลงคะแนนของผู้ร่วมประชุม ทั้งการลงคะแนนโดยเปิดเผยและการลงคะแนนลับ (หากมี)

(๕) การจัดเก็บข้อมูลหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งรวมถึงการบันทึกเสียง หรือทั้งเสียงและภาพ แล้วแต่กรณี ของผู้ร่วมประชุมทุกคนตลอดระยะเวลาที่มีการประชุม เว้นแต่เป็นการประชุมลับ

(๖) การจัดเก็บข้อมูลจรรยาบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ร่วมประชุมทุกคนไว้เป็นหลักฐาน

(๗) การแจ้งเหตุขัดข้องในระหว่างการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมอาจใช้ระบบควบคุมการประชุมของตนเองหรือของผู้ให้บริการก็ได้

๒.๓ หากหน่วยงานใดมีการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการประชุมตามกฎหมายแตกต่างเป็นการเฉพาะแล้ว อาจเพิ่มเติมรายละเอียดการปฏิบัติงานตามกฎหมายที่แตกต่างนั้นได้ ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงมาตรฐานตามประกาศฉบับนี้

๒.๔ การแสดงตนของผู้ร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก่อนการประชุม ให้ดำเนินการตามวิธีการที่ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมกำหนด โดยอาจใช้เทคโนโลยีช่วยในการพิสูจน์และยืนยันตัวตนของผู้ร่วมประชุม เช่น การยืนยันตัวตนด้วยชื่อผู้ใช้งาน (Username) และรหัสผ่าน (Password) หรือการใช้รหัสผ่านแบบใช้ครั้งเดียว (One Time Password) เป็นต้น หรืออาจให้ผู้เข้าร่วมประชุมอื่นรับรองการแสดงตัวตนก่อนหรือระหว่างการประชุม และการแสดงตน ให้ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมพิจารณาเลือกใช้วิธีการที่มีความมั่นคงและรัดกุมตามความเหมาะสมกับการประชุม โดยคำนึงถึงพฤติการณ์อื่นใดที่เกี่ยวข้อง เช่น จำนวนของผู้ร่วมประชุม ประเภทของระเบียบวาระ กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการประชุมตามที่กำหนดในกฎหมาย เป็นต้น

๒.๕ การสื่อสารหรือมีปฏิสัมพันธ์กันได้ด้วยเสียง หรือทั้งเสียงและภาพ ให้ดำเนินการด้วยช่องสัญญาณที่เพียงพอรองรับการถ่ายทอดเสียง หรือทั้งเสียงและภาพได้อย่างชัดเจนและต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่มีการประชุม เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงผู้ร่วมประชุมที่มีได้อยู่ในสถานที่เดียวกันให้สามารถประชุมปรึกษาหารือและแสดงความคิดเห็นระหว่างกันได้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ในเวลาเดียวกัน ให้ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมจัดเตรียมและกำหนดวิธีการสำรองเพื่อใช้ในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในกรณีมีเหตุขัดข้องในระหว่างการประชุม เช่น การประชุมผ่านโทรศัพท์ หรือการสื่อสารด้วยข้อความ เป็นต้น

๒.๖ การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ต้องมีการจัดการสิทธิของผู้ร่วมประชุมโดยมีวิธีการที่ประธานในที่ประชุม หรือมอบหมายให้ผู้ควบคุมระบบสามารถงดการถ่ายทอดเสียง หรือทั้งเสียงและภาพเป็นการชั่วคราว หรือหยุดการส่งข้อมูลแก่ผู้ร่วมประชุมบุคคลหนึ่งบุคคลใดได้ทันที หากมีเหตุจำเป็นหรือมีกรณีฉุกเฉิน เช่น เมื่อมีการพิจารณาเรื่องที่ผู้ร่วมประชุมมีส่วนได้เสียในการประชุม เป็นต้น

๒.๗ การเข้าถึงเอกสารประกอบการประชุมของผู้ร่วมประชุม ซึ่งรวมถึงข้อมูลที่นำเสนอในระหว่างการประชุม หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประชุมทั้งปวง ให้ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมจัดส่งให้แก่ผู้ร่วมประชุมก่อนหรือในระหว่างประชุม พร้อมแจ้งวิธีการที่ทำให้ผู้ร่วมประชุมสามารถเข้าถึงเอกสารประกอบการประชุมหรือข้อมูลเหล่านั้นได้

๒.๘ หนังสือเชิญประชุม เอกสารประกอบการประชุม รายงานการประชุม หรือข้อมูลหรือเอกสารอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการประชุม อาจทำในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ โดยดำเนินการให้สอดคล้องตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

๒.๙ การลงคะแนนของผู้ร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) หากเป็นการลงคะแนนโดยทั่วไป อาจเลือกใช้วิธีใดก็ได้ที่สามารถระบุตัวผู้ร่วมประชุมที่มีสิทธิลงคะแนน และสามารถทราบเจตนาในการลงคะแนนของบุคคลดังกล่าวได้ เช่น การให้ผู้ลงคะแนนแต่ละคนแสดงเจตนาด้วยเสียง สัญลักษณ์ หรือข้อความอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

(๒) หากเป็นการลงคะแนนลับ ให้ใช้วิธีการที่สามารถทราบจำนวนของผู้ลงคะแนนและผลรวมของการลงคะแนน โดยไม่สามารถระบุตัวของผู้ลงคะแนนได้เป็นการทั่วไป เช่น การใช้ระบบการสำรวจความเห็นทางออนไลน์ เป็นต้น

๒.๑๐ การจัดเก็บข้อมูลหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมจัดเก็บข้อมูลหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

(๑) วิธีการแสดงตนของผู้ร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พร้อมสรุปจำนวนผู้ร่วมประชุมหรือรายชื่อผู้ร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีการแสดงตนตามข้อ ๕ โดยให้บันทึกข้อมูลดังกล่าวไว้ในรายงานการประชุม

(๒) วิธีการลงคะแนนของผู้ร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พร้อมผลการลงคะแนนของผู้ร่วมประชุม โดยให้บันทึกข้อมูลดังกล่าวไว้ในรายงานการประชุม

(๓) ข้อมูลบันทึกเสียง หรือทั้งเสียงและภาพของผู้ร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยอาจบันทึกด้วยระบบการประชุมนั่นเองหรือด้วยวิธีการอื่นใด เว้นแต่เป็นการประชุมลับ

(๔) เหตุขัดข้องที่เกิดขึ้นในระหว่างการประชุม ซึ่งผู้มีหน้าที่จัดการประชุมทราบเองหรือได้รับแจ้งจากผู้ร่วมประชุม

(๕) ข้อมูลจรรยาอิเล็กทรอนิกส์ อย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลที่สามารถระบุตัวบุคคลหรือชื่อผู้ใช้งาน (Username) วันและเวลาของการเข้าร่วมประชุมและเลิกประชุมที่อิงกับเวลามาตรฐาน เหตุขัดข้องที่เกิดขึ้น หากไม่กระทบต่อสาระสำคัญในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มิให้มีผลทำให้การประชุมต้องเสียไป แต่ทั้งนี้ ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมอาจกำหนดแนวทางการแก้ไขเหตุขัดข้องและผลกระทบของเหตุขัดข้องตามความเหมาะสมของแต่ละหน่วยงานหรือองค์กรได้

๒.๑๑ การจัดเก็บข้อมูลหรือหลักฐาน ให้บันทึกในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และเก็บรักษาด้วยวิธีการที่มีความมั่นคงปลอดภัยและด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ ดังนี้

(๑) ใช้วิธีการที่เชื่อถือได้ในการรักษาความถูกต้องของข้อมูล ตั้งแต่การสร้างจนเสร็จสมบูรณ์ และมีมาตรการป้องกันมิให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเกิดขึ้นกับข้อมูลนั้น เว้นแต่การรับรองหรือบันทึกเพิ่มเติม หรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตามปกติในการติดต่อสื่อสาร การเก็บรักษาหรือการแสดงซึ่งไม่มีผลต่อความหมายของข้อมูลนั้น

(๒) สามารถนำข้อมูลกลับมาใช้หรือแสดงข้อมูลนั้นในภายหลังได้

(๓) มีมาตรการควบคุมสิทธิการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว พร้อมมาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยบุคคลผู้ไม่มีสิทธิในการเข้าถึง เพื่อรักษาความน่าเชื่อถือของข้อมูล และไม่ให้ทั้งผู้ควบคุมระบบและผู้มีหน้าที่จัดการประชุมสามารถแก้ไขข้อมูลที่เก็บรักษาไว้

๒.๑๒ การแจ้งเหตุขัดข้องในระหว่างการประชุม ให้ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมจัดเตรียมช่องทางการแจ้งเหตุขัดข้อง เพื่อรองรับการแก้ไขเหตุขัดข้องแก่ผู้ร่วมประชุมในระหว่างการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๒.๑๓ เมื่อการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เสร็จสิ้นในแต่ละครั้ง ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมต้องจัดเก็บข้อมูลหรือหลักฐานทั้งข้อมูลเสียงหรือทั้งเสียงและภาพ และข้อมูลจรรยาอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงข้อมูลอื่นที่เกิดจากการประชุม หรือให้ผู้ให้บริการส่งมอบข้อมูลดังกล่าวให้ภายในระยะเวลาเจ็ดวันนับแต่วันสิ้นสุดการประชุมในแต่ละครั้ง

๓. ตามประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) กับการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ (ฉบับที่ ๒) ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๔ ข้อ ๓ เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรการลดความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรค สหกรณ์อาจจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปีผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีระเบียบวาระการประชุมตามที่ข้อบังคับกำหนด และถือปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชกำหนดว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓ อนุบัญญัติหรือข้อกำหนดที่ออกตามความแห่งพระราชกำหนดดังกล่าว และมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยอนุโลม รวมทั้งให้ดำเนินการเป็นไปตามมาตรการควบคุมแบบบูรณาการตามพื้นที่สถานการณ์และมาตรการป้องกันโรคที่ทางราชการกำหนดอย่างเคร่งครัด

๔. แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประชุมใหญ่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตามหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๑๕/๖๘๗ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔ สรุปแนวทางการปฏิบัติไว้ ดังนี้

๔.๑ เมื่อคณะกรรมการดำเนินการมีมติกำหนดให้มีการประชุมใหญ่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์แล้ว สหกรณ์ต้องส่งหนังสือเชิญประชุมเพื่อแจ้งให้สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกทราบว่าจะมีการประชุมใหญ่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยการจัดส่งหนังสือเชิญประชุมสามารถดำเนินการได้ตามวิธีการและระยะเวลาที่ข้อบังคับกำหนดไว้ หรือจะส่งหนังสือเชิญประชุมด้วยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แทนก็ได้ โดยสหกรณ์จะต้องเก็บสำเนาหนังสือดังกล่าวและเอกสารประกอบการประชุมไว้เป็นหลักฐาน หรือจะเก็บแบบอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ รวมทั้งจะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่จากกรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทราบล่วงหน้าในโอกาสเดียวกับที่แจ้งสมาชิกและผู้แทนสมาชิกทราบด้วย

๔.๒ สหกรณ์ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่จัดการประชุมต้องดำเนินการ เพื่อให้มีการใช้ระบบควบคุมการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษร และเพื่อความสะดวกของสหกรณ์ จึงอาจใช้บริการของผู้ให้บริการระบบควบคุมการประชุม ซึ่งจะมีข้อกำหนดครบถ้วนตามประกาศของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

๔.๓ การแสดงตนเพื่อร่วมประชุมใหญ่ เมื่อถึงวันประชุมใหญ่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สหกรณ์ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่จัดการประชุมจะต้องจัดให้สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกที่เป็นผู้ร่วมประชุมแสดงตน เพื่อยืนยันว่าเป็นบุคคลนั้นจริงร่วมประชุมใหญ่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย ทั้งนี้ ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมพิจารณาเลือกวิธีการที่มีความมั่นคงและรัดกุม ตามความเหมาะสมกับการประชุม โดยคำนึงถึงสิ่งที่เกี่ยวข้อง เช่น จำนวนของผู้ร่วมประชุมในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์อาจมีสมาชิกมาเข้าร่วมประชุมเป็นจำนวนมากและมาประชุมไม่พร้อมกัน เพื่อความสะดวกในการจัดการประชุม จึงให้สหกรณ์กำหนดวิธีการแสดงตนเข้าร่วมประชุมโดยทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือการลงทะเบียนเช่นที่เคยปฏิบัติ รวมทั้งกำหนดระยะเวลาการลงทะเบียนให้ชัดเจน และให้สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นใดที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ออก แก่เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์และลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานสำหรับสถานที่ประชุมแต่ละแห่ง ก่อนเข้าร่วมประชุมอีกทางหนึ่ง หรืออาจให้ผู้เข้าร่วมประชุมอื่นรับรองการแสดงตัวตนก่อนหรือระหว่างการประชุมก็ได้

๔.๔ เมื่อถึงกำหนดเวลาการประชุมใหญ่ ให้ประธานกรรมการหรือผู้ทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมแทนตามที่ข้อบังคับกำหนดไว้ ตรวจสอบว่าสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกที่มาแสดงตนเข้าร่วมประชุม และอยู่ในสถานที่ประชุมหลักและสถานที่ประชุมทุกแห่งครบเป็นองค์ประชุมแล้ว ก็ให้เปิดการประชุมและดำเนินการประชุมได้ตามระเบียบวาระการประชุมต่อไป และตลอดระยะเวลาการประชุมก็ต้องมีสมาชิกร่วมประชุมไม่น้อยกว่าองค์ประชุมตามข้อบังคับกำหนดเช่นเดียวกัน

๔.๕ การแสดงความเห็นและการออกเสียงลงมติในเรื่องต่าง ๆ การบริหารจัดการระบบควบคุม การประชุมระหว่างการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ กำหนดให้ประธานในที่ประชุมและ/หรือผู้ควบคุมระบบ จะต้องสามารถตัดสัญญาณเสียงหรือสัญญาณภาพหรือทั้งสัญญาณเสียงและสัญญาณภาพ หรือหยุดการส่ง ข้อมูลให้เครื่องหรืออุปกรณ์การสื่อสารของผู้ร่วมประชุมเครื่องใดเครื่องหนึ่งภายในระบบได้ทันที

๔.๖ การออกเสียงลงมติในเรื่องใด ๆ ให้ถือปฏิบัติตามที่ข้อบังคับกำหนดไว้ และเมื่อประธานในที่ประชุมจะขอให้ผู้ร่วมประชุมลงมติในเรื่องใด ๆ ควรมีการนับองค์ประชุมทุกครั้ง เพื่อเป็นการตรวจสอบว่ามี สมาชิกกรรมการประชุมครบเป็นองค์ประชุมหรือไม่ หากไม่มีการนับองค์ประชุมในขณะที่จะลงมติในเรื่องใด ๆ ให้ถือว่าสมาชิกซึ่งมาประชุมเท่ากับจำนวนสมาชิกที่มาแสดงตนเข้าร่วมประชุมทั้งหมด ซึ่งในทางปฏิบัติจะพบ ปัญหาว่าสมาชิกอยู่ในที่ประชุม เพื่อร่วมการประชุมน้อยกว่าจำนวนสมาชิกที่มาแสดงตนเข้าร่วมประชุมเสมอ และพึงตระหนักเสมอว่าการลงคะแนนหรือลงมติวาระการประชุมเป็นการผูกพันในเรื่องที่ประชุมได้ตัดสินใจ ลงมติไปแล้ว หากทำไม่ถูกต้องจะทำให้มติเสมือนว่าไม่มีการพิจารณา

๔.๗ เมื่อประธานในที่ประชุมดำเนินการประชุมจนเสร็จสิ้นตามระเบียบวาระการประชุมแล้ว ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมจะต้องจัดทำรายงานการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษรไว้เป็นหลักฐาน เพื่อให้สมาชิก ขอตรวจสอบดูได้ตามที่ข้อบังคับกำหนดไว้ และเพื่อเสนอให้ที่ประชุมใหญ่ครั้งถัดไปรับรองรายงานการประชุม และให้ผู้ให้บริการส่งมอบข้อมูลที่เกิดขึ้นจากระบบควบคุมการประชุมทั้งข้อมูลเสียงหรือทั้งเสียงและภาพ รวมถึงข้อมูลจราจรทางอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนข้อมูลอื่น ๆ ที่เกิดจากการประชุมภายในระยะเวลาเจ็ดวัน นับแต่วันสิ้นสุดการประชุมในแต่ละครั้ง ทั้งนี้ เมื่อต้องการทำลายข้อมูลการประชุมออกจากสื่อใด ๆ จะต้องจัด ให้มีเทคโนโลยีและวิธีการที่มีความมั่นคงปลอดภัยในการทำลาย

๕. ประเด็นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ได้แก่

๕.๑ การประชุมใหญ่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์จะมีการลงชื่อเข้าประชุมเหมือนการประชุมใหญ่ ตามปกติหรือไม่ก็ได้ แต่เพื่อความรัดกุมและยืนยันตัวตนของสมาชิกที่เข้าประชุมใหญ่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สหกรณ์ควรกำหนดให้สมาชิกแต่ละรายลงลายมือชื่อเข้าประชุมตามที่ข้อบังคับกำหนด จากนั้นให้สมาชิก ส่งเอกสารการลงลายมือชื่อให้กับสหกรณ์ เพื่อรวบรวมเก็บไว้เป็นหลักฐาน

๕.๒ ในการประชุมใหญ่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สหกรณ์ไม่ต้องกำหนดในข้อบังคับเสียก่อน ก็สามารถจัดให้มีการประชุมใหญ่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ เนื่องจากการประชุมใหญ่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นการจัดประชุมที่นำมาใช้เฉพาะในสถานการณ์ที่มีความไม่ปกติ ซึ่งมีพระราชกำหนด ประกาศกระทรวง ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ รองรับให้สามารถจัดประชุมใหญ่ผ่าน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้อยู่แล้ว

๕.๓ การกำหนดสถานที่จัดประชุมใหญ่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในกรณีมีการกำหนดจุดให้สมาชิก เข้าประชุมหลาย ๆ จุดพร้อมกัน สหกรณ์จะต้องกำหนดสถานที่จัดประชุมในแต่ละจุดให้ชัดเจน ส่วนกรณี สหกรณ์กำหนดให้มีการประชุมใหญ่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรม zoom meeting ซึ่งสมาชิกจะเข้า ประชุมโดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยไม่มีการรวมตัวกันตามสถานที่ต่าง ๆ สหกรณ์ไม่ต้องแจ้งสถานที่ประชุม แต่อย่างใด

๕.๔ การลงมติต่าง ๆ ในการประชุมใหญ่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช่การยกมือผ่านหน้ากล้องหรือไม่ใช่การพูดออกเสียงได้ สามารถกระทำได้โดยให้สมาชิกลงคะแนนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งอาจกำหนดรหัสผ่านในการแสดงตัวตนและเจตนาในการลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคน ซึ่งสหกรณ์จะต้องมีระบบการจัดประชุมที่รองรับและสามารถตรวจสอบในภายหลังได้

๕.๕ ระบบการจัดประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานแล้ว สามารถเข้าไปตรวจสอบข้อมูลระบบการควบคุมการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับการรับรองได้ที่เว็บไซต์ของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) : <https://www.etcha.or.th/th/Our-Service/e-meeting/announce.aspx>